

svrhu in nam izročil v prvi natis . . . Iz samega interesa sem svojčas, ko sem še bival v Ljubljani, bral in korigiral korekture ne samo takrat izhajajočih Aškerčevih knjig, temveč tudi pogostoma one »Ljubljanskega Zvona«. Ko smo začeli z izdajanjem glasbeno-literarne priloge, je bil Aškerc takoj pripravljen, pomagati pri popravljanju krtačnih odtiskov. Ta posel je izvrševal nesebično do konca lanskega letnika. Le očitornega stavka v nonpareillu, ki smo ga pa obdržali le še za listnico uredništva, ni hotel brati. Vso to prijateljsko pomoč in podporo, ki jo je pokojnik podeloval našemu listu, moramo dvojno ceniti, ker pesnik absolutno ni bil muzikalen in je imel celo nekako antipatijo ali vsaj hladnost napram glasbi. Nič žalega mu torej Glasbena Matica ni mogla storiti, če je velikemu možu odrekla zadnjo čast, ki je drugim, pač manj zaslužnim članom ne odreka.

A vendar vzhajajo ob spominu na Aškerčevo zadnjo pot nezno trpke misli in čuvstva! Tihi delavec dela pri nas le za posmrtno življenje. Onkraj groba! Ah, to je kaj drugega! Tedaj dobijo ljudje šele pravo »distanco«! In tedaj počaste svoje može na vse plebejcem dostopne načine! Zlasti en dan, na dan pogreba! Kako ostudna tragikomedija se je odigrala ob Aškerčevi smrti za pazljivega opazovalca! Ne govorim tu o njegovih nasprotnikih, ki so ostali tudi po smrti tega moža dosledni. A neopaženi, zaničevani, zasmehovani, zavračani in duševno umorjeni pesnik je bil, kakor hitro je bil mrtev in nikomur ni bil več na poti, »predmet srčnih ovacij«, bi pisali žurnalistje. Post festum seveda! Aškerc ni kričal urbi et orbi: Poglejte me! Tak sem jaz in tako je moje delo! Sam seboj je bil odnekaj in je ostal, kakor vsakdo, ki izvljba le redko v sanjavih, blagoslovljenih nočeh ali ob jasnih solnčnih dneh svoje melodije iz violinskih strun, pravzaprav iz globočine svojega srca, in ki ne drobi na boben ali trobi svojo slavo fortissimo med mali in omejeni naš svet! »Einsam durch die Mitwelt geht mit flammender Stirne der Poet« . . . Grdo so postopali z živim človekom. Ali mislite res, da ste s cveticami, črnimi zavesami in preprogami, razsvetljenimi ulicami, lovorimi venci itd., s katerimi ste počastili mrtvo truplo, poravnali ves svoj neizmerno veliki duševni dolg; poplačali tisoč ur preganja, zatiranja, preziranja, žalenja? . . .

Sezite po evangelij sv. Matevža in berite poglavje 23. verz 29. do 33. ter premišlujte resno o njem: »Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci! da zidate prorokom grobe in lepšate pravičnim nagrobne spomenike in pravite: Da smo živeli v dneh očetov svojih, ne bi bili z njimi deležni krvi prorokov. Tako pričate sami zoper sebe, da ste sinovi teh, ki so morili proroke. Napolnite le tudi vi mero očetov svojih«!

Krek

Čudna izjava skladatelja Parme in ravnateljstva Slov. Dež. Gledišča v Ljubljani. K notici, objavljeni pod tem naslovom, (N. A. XI/15) smo prejeli in objavljamo radi sledeče pismo: »Slavno uredništvo »Novih Akordov«! Z ozirom na Vašo notico v št. 1—2 priloge »Novih Akordov« pod poglavjem »Pêle-mêle«, ki se tiče izjave v »Slovenskem Narodu« št. 37. t. l., izjavljava sledeče: V citiranem stavku: »Gospod Parma je edini slovenski skladatelj, ki . . .« itd., je izostala besedica »operetni«, tako, da bi se moral po najinem dogovoru glasiti ves stavek tako-le: Gospod Parma je edini slovenski o p e r e t n i skladatelj, ki . . . itd. Ako bi se bil ta stavek objavil v tej obliki, bi bilo vsako nespornost odpadlo. Bivši ravnatelj gledališča je tudi nameraval takoj ta »lapsus calami« popraviti, a se njegov popravek, ki ga je doposlal uredništvu »Sl. Naroda«, žal, ni natisnil. Iz povedanega je razvidno, da nista podpisanc nikakor imela namena, komurkoli očitati kakoršnekoli nedostatnosti gledé delovanja na glasbenem polju. Kar se tiče opazke gledé »edino merodajne kritike skladateljeve«, pa je jasno, da je mislil skladatelj pri tem edino le na kvaliteto uprizoritve operete, ne pa na muzikalno vsebino in vrednost lastnega dela. Sprošnjo, da blagovolite to izjavo objaviti, beleživa se z odličnim

spoštovanjem Fran Govékar m. p., Viktor Parma m. p.«. K temu razjasnilu si usojamo le dostaviti, da se vjema inkriminirani stavek v sedANJI stilizaciji gotovo z resnico, da pa je vspricho uvrstitve izostale besede »operetni« nadaljujoči relativni stavek: »ki piše in tudi instrumentira do cela sam svoje kompozicije« čisto odveč, ker živečega operetnega skladatelja razun Parme sploh nimamo. Najmanj pa je bilo potrebno, konstatirati, da »piše« g. Parma svoje skladbe sam. Ali pa ima naše občinstvo res še tako kruto laičnih nazorov o komponiranju kakor za Slomškovih časov? Tako pesimistični pa vendar nočemo biti.

Glasbeni Matici v Ljubljani so darovali dediči pok. Josipa Gorupa vit. Slavinskega v počastitev njegovega spomina 500 K.

Nové orgle, delo g. *Derniča*, so dobili v Trvižu pri Pazinu. Orgle imajo 2 manuala in 15 registrov.

Pri mednarodnem tekmovanju v Parizu, ki se je vršilo o binokstih t. l., (glej »N. A. X/61), je dobilo Pevsko Društvo Praških Učiteljev v Pragi prvo nagrado. Druga nagrada se je priznala ex aequo istemu društvu in pevskeemu društvu »Nadaud« iz Roubaix.

»**Aerophor**«, zanimiv aparat za pihala, je iznašel flavtist *Samuels* v Schwerinu. Omogočil bo namreč za vsa pihala nepretrgan dotok zraka, vsled česar se bodo na pihalih izvajale lahko dolge melodične fraze »v eni sapi«, in odpade ves napor pihalcev.

Nova iznajdba za godala. Gojenec praškega konservatorija dr. phil. *Thomachtik* je iznašel napravo, ki omogočuje ojačiti glas godal do trojne jakosti. Ministerstvo za javna dela je dalo iznajditelju na razpolago delavnico v obrtno-pospeševalnem zavodu. Iznajdbo bodo menda prvič uporabili v javnosti jeseni.

O šolskem petju je predaval pri kurzu dunajskih ljudskih učiteljev in učiteljic meseca septembra l. l. ravnatelj seminarja za šolsko petje v Berlinu *Maks Battke*. Podoben kurz se je vršil z nemškimi učitelji v Pragi, od 2. do 28. oktobra pa s češkimi učitelji istotam. Pri poslednjem kurzu je bil tolmač prof. *Spilka* s praškega konservatorija, učenec Battkejev.

Prva znamenita komponistinja. Doslej je v občé veljalo: mulier taceat in musica, dasi mnogo žensk melodije šiva. Richard Specht poroča v reviji »Der Merker« II/30/1213 sl. o komponistinji, Angležanki *Ethel Smyth*, ki je zapustila dom in sorodnike, da se posveti glasbi, in koje opero »Les naufrageurs« priznavajo celo resno misleči strokovnjaki.

Kubelikova plaketa. Na razstavi v salonu 1911 je »Societe Nationale des Beaux Artes«, v Parizu razstavila tri plakete glasbenikov *Henrika Kautscha*, med njimi tudi plaketo češkega goslača *Jana Kubelika*, ki kaže na averzu umetnikov portret, na reverzu pa prizor, ko igra Orfej živalim. To plaketo je modeliral in posvetil umetnik Kubeliku za njegovo 30 letnico. Plaketa je reproducirana v 1. šte. tekočega letnika »Neue Musik-Zeitung« (Stuttgart — Leipzig).

O »Klaviolini«, izumu Slovenca Ludovika Bajdeta, je objavil »Slovenec« *) v šte. 265 z dné 18. novembra t. l. podlistek, ki ga je spisal A. S. (Anton Svetek). Po pisčevi sodbi zelo efektno glasbilo je tako-le sestavljeno: Na lesenem stojalu sloni violina, viola ali violončelo, opremljena s samo eno, seveda podaljšano struno na podaljšanem držalu. Nad struno so tipke v velikem obsegu kakor na klavirju, s katerimi se pritiska na struno. Ta zazveni, če se preko nje povleče navaden lok. Spodaj pa je pritrjen tremulator, ki nadomestuje tremolo roke.

*) Iznajditelja smo povabili dné 28. januarja t. l., naj nam napiše izvirni informativen članek o svoji iznajdbi, njeni sestavi in uporabi. Odgovora ni bilo. Razpečevalni duh je velik, kaj ne da? Slovenci imenujemo tako postopanje »skromnost«; drugod imajo čisto druge označbe zanj. »Laisser faire au ciel«, je z zlatimi črkami zapisano nad vhomom v slovensko deželó!

Op. uredn.